

Oy Katternö Ab
Isokatu 8
68600 Pietarsaari

Viite

Asia

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTIOHJELMASTA KOSKIEN OY KATTERNÖ AB:N JÄTTEEN
ENERGIAHYÖTYKÄYTTÖHANKETTA PIETARSAARESSA

HANKETIEDOT JA YVA- MENETTELY

Oy Katternö Ab on marraskuussa 2003 toimittanut Länsi-Suomen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, muutos 267/1999) mukaisen arviointiohjelman hankkeesta, jonka tarkoituksena on tuottaa höyryä nykyisen voimalaitoksen sähköntuotannon tehostamiseksi ja/tai suoraan kaukolämpöä ja sähköä ja -keluverkkoihin joko jätteenpolto- tai rinnakkaispolttolaitoksella. Hankkeen vaihtoehtoina ovat:

- Uuden arinapolttotekniikkaan perustuvan **jätteenpolttolaitoksen** (AK3) rakentaminen UPM- Kymmene Oyj:n tehdasalueelle Pietarsaareen. Laitos tuottaisi kyllästettyä höyryä, jolla lämmitettäisiin nykyisen voimalaitoksen (AK2) turbiinilaitoksen syöttövettä, jolloin sen sähköntuotanto tehostuisi.

- Tehdasalueen nykyisen, kuorta ja ajoittain kierrätyspolttoainepellettejä polttavan kuorikattilan (AK1) uudistaminen jätettä ja turvetta polttavaksi **rinnakkaispolttolaitokseksi**, joka tuottaisi kaukolämpöä ja sähköä. Lisäksi sen tuottamalla lämmöllä voitaisiin myös lämmittää nykyisen voimalaitoksen (AK2) turbiinilaitoksen syöttövettä.

- **Nollavaihtoehdossa** lämmön ja sähkön tuotantoa jatketaan Pietarsaaressa nykyisillä tuotantolaitteistoilla ja jätteet sijoitetaan edelleen nykyisille sekä tulevaisuudessa rakennettaville kaatopaikoille tai hyödynnetään energiana muualla.

Hankkeen nimi

Oy Katternö Ab; jätteen energiahyötykäyttöhanke

Hankkeesta vastaava

Oy Katternö Ab
Isokatu 8
68600 Pietarsaari

Hankkeesta vastaavan käyttämä konsultti

Electrowatt-Ekono Oy
PL 93,
02151 Espoo

Yhteysviranomainen

Länsi- Suomen ympäristökeskus
PL 262
65101 Vaasa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn peruste

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (268/1999) 6 § kohta b; jätteiden polttolaitos, jonka mitoitus on yli 100 tonnia jätettä vuorokaudessa.

YVA- menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumista.

Arviointiohjelma esittää tiedot hankkeesta, siitä miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan sekä miten arviointimenettely ja osallistuminen järjestetään.

Ohjelman ja siitä annettujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus. Selostus on tarkoitus saada valmiiksi vuoden loppupuolelle mennessä. Kansalaisilla on selostuksen valmistuttua mahdollisuus esittää siitä mielipiteitään ja viranomaisilla antaa lausuntonsa. Menettely päättyy kun yhteysviranomainen antaa siitä lausuntonsa.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Länsi- Suomen ympäristökeskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Kuulutus ja arviointiohjelma ovat olleet nähtävillä 26.11.2003- 29.12.2003 seuraavissa paikoissa:

Pietarsaaren kaupunki, virallinen ilmoitustaulu, Strengberginkatu, 68600 Pietarsaari
Pietarsaaren kaupungin pääkirjasto, Runeberginkatu 1, 68600 Pietarsaari
Luodon kunta, kunnanviraston ilmoitustaulu, Norra Larsmovägen 30, 68570 Luoto
Luodon kunnankirjasto, Norra Larsmovägen 30, 68570 Luoto

Kuulutus on lisäksi julkaistu sanomalehdissä Jakobstads Tidning, Keski- Pohjanmaa, Pietarsaaren Sanomat ja Österbottningen.

Arviointiohjelmasta pyydettiin toimittamaan kirjalliset kannanotot viimeistään 29.12.2003 osoitteeseen Länsi- Suomen ympäristökeskus, Koulukatu 19, PL 262, 65101 Vaasa.

Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta: Pietarsaaren kaupunginhallitus, Pedersören kunnanhallitus, Luodon kunnanhallitus, Kruunupyyn kunnanhallitus, Pohjanmaan liitto, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry, Pohjanmaan TE- keskus ja Länsi- Suomen lääninhallitus/ Vaasan yksikkö.

Hankkeesta järjestettiin yleisötilaisuus Pietarsaaren Kauppaopistolla 7.4.2004 aiemmin ilmoitetun mutta peruuntuneen 4.12.2003 sijasta.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yhteenveto lausunnoista ja kannanotoista

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta toimitettiin Länsi- Suomen ympäristökeskukselle yhteensä 5 lausuntoa. Mielipiteitä ei ole esitetty.

Lausuntojen keskeinen sisältö on esitetty seuraavassa:

Kruunupyyn kunnanhallitus 15.12.2003

Kruunupyyn kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa ohjelmasta.

Pohjanmaan liitto 19.12.2003

Pohjanmaan liitto toteaa, että arviointiohjelmassa tarkasteltavat vaihtoehdot sijoittuvat vahvistetun seutukaavan taajamatoimintojen alueelle. Valmisteltavana olevassa maakuntakaavaluonnoksessa Alholman alue on tarkoitus osoittaa teollisuusalueeksi, ja voimalaitoksen kohta energiahuollon kohdealue- merkinnällä. Näin ollen hanke on voimassa olevan seutukaavan ja valmisteilla olevan maakuntakaavaluonnoksen mukainen.

Koska rannikolla on vireillä jätteiden energiahyödyntämishankkeita usealla paikkakunnalla, liitto katsoo että arviointiselostuksessa hanketta tulisi tarkastella osana laajempaa jätteen energiahyödyntämisverkostoa, koska hankkeet kilpailevat samoista jäteraaka- aineista. Arviointiohjelmassa on esitetty, että arviointiselostuksessa tarkastelualueena käytetään mahdollisuuksien mukaan koko jätteen hankinta- aluetta. Liiton mielestä tarkastelualueeseen tulisi liittää vielä Porin seutu, niin että tarkastelualue kattaisi Pohjois- Pohjanmaan, Keski- Pohjanmaan, Etelä- Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakunnat sekä Satakunnan.

Hankkeen merkitystä jätehuollon kokonaisratkaisujen kannalta ja sen toteutumisen todennäköisyyttä voidaan liiton mielestä parhaiten arvioida, kun kaikki edellä mainituissa maakunnissa vireillä olevat jätteen energiahyödyntämishankkeet kootaan yhteen kokonaisvaikutusten arviointia varten. Vaikutusten arviointi esitetään tehtäväksi yhteistyönä alueellisten ympäristökeskusten ja maakuntaliittojen kesken.

Lopuksi lausunnossa todetaan, että energiahyödyntämishankkeiden lopullisten ratkaisujen tulee perustua maakuntakaavoitukseen, jossa ratkaistaan jätehuollon käsittelylaitosten määrä ja sijainti maakunnallisesti tai ylisaakunnallisesti.

Länsi- Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto 29.12.2003

Länsi- Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystieteiden osaston lausunnon mukaan lääninhallitus suhtautuu hankkeeseen erittäin myönteisesti, koska nykyisen poltto- ja puhdistustekniikan johdosta jätteenpolttolaitokset ovat paras jätteenkäsittelyvaihtoehto jätteiden käsittelystä ihmisille aiheutuvan terveydellisen haitan kannalta.

Terveystieteiden osaston näkökulmasta jäteprosessin hygieenisuus on olennainen asia. Jätteitä saatetaan joutua varastoimaan laitosalueella, mikäli poltto on tilapäisesti häiriintynyt. Siksi arviointiselostuksessa tulisi tarkemmin esittää arvioidut keskeytysmäärät, tarvittavat varastointitilat sekä muut toimenpiteet keskeytystilanteissa, joilla estetään hygieenisten haittojen aiheutuminen.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry 27.12.2003

Piiri toteaa, että vaikka arviointiohjelman mukaan kaikissa vaihtoehdoissa tarkastellaan myös mahdollisuuksia vähentää jätteen syntyä sekä kasvattaa hyötykäyttöä materiaalikierrätyksestä tehostamalla, tekstistä ei kuitenkaan selviä miten tämä aiotaan tehdä. Konkreettinen suunnitelma siitä miten eri vaihtoehdot vaikuttavat ehkäisyyn ja kierrätyksen toteuttamismahdollisuuksiin tulisi liittää tekstiin.

Lausunnossa huomautetaan, että ohjelmasta puuttuu erittely yhdyskuntajätteen, teollisuus- ja rakennusjätteen osuksista poltettavasta kokonaisjätemäärästä. Tällöin on mahdotonta suhteuttaa esim. yhdyskuntajätteen polttoon aiottua osuutta syntyvän yhdyskuntajätteen kokonaismäärään, mikä vaikeuttaa myös tarkastelua siitä ehkäistäänkö jätteiden syntyä ja kierrätetäänkö sitä mahdollisuuksien mukaan. Tarkastelua pitäisi eritellä huomattavasti tarkemmin.

Eri toimien vaikutus luonnonvarojen hyödyntämiseen ei ole vertailtavana, vaikka YVA-lainsäädäntö mainitsee sen yhtenä tarkasteltavana asiana.

Arinapolttoa kutsutaan ainakin osassa tekstiä jätteen hyötykäytöksi. EY tuomioistuimen mukaan se on vain jätteiden käsittelyä, vaikka energia hyödynnettäisiinkin.

Ohjelmaluonnoksessa ei kerrota riittävän tarkasti miten laitoksen huoltoesikot vaikuttavat jätteen varastointiin ja kuljetuksiin.

Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus, kalatalousyksikkö 19.12.2003

Lausunnossa esitetään, että koska rinnakkaispolttolaitoksella syntyvät jätevedet lasketaan tehdasalueen nykyiseen jäähdytysvesikanavaan, jäähdytysvesien vaikutuksia alueen kalastukseen ja kalastukseen on selvitettävä.

Oy Alholmens Kraft Ab:n jäähdytysvedet lasketaan jo alueelle. Velvoitetarkkailussa on huomioitu, että jäähdytysvedet vaikuttavat jään muodostumiseen ja TE- keskus on myös saanut alustavia viittauksia siitä, että jäähdytysvedet vaikuttavat alueen kalastukseen.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Hankekuvaus on esitetty pääosin riittävän selkeästi.

Arviointiselostuksessa on pääosin riittävät tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä.

Arviointiselostuksessa kuvataan VE2 jäähdytysvesien johtamista, mutta selostuksesta ei ilmene, onko olemassa vedenottolupaa jäähdytysveden ottoon ja lämmenneen jäähdytysveden johtamiseen mereen.

Lupaviranomaisella on oltava ennen luvan myöntämistä käytössään sekä ympäristövaikutusten arviointiselostus että yhteysviranomaisen lausunto. Ympäristölupaviranomaisen lienee Länsi-Suomen ympäristölupavirasto, koska vaihtoehdot 1 ja 2 muodostanevat toimintakokonaisuuden Oy Alholmens Kraft Ab:n voimalaitosten kanssa.

Vaihtoehtojen käsittely

Arvioitavana on kolme lausunnon alussa kuvattua vaihtoehtoa joista yksi hankkeen toteutumatta jättäminen.

Arvioinnista on teknistaloudellisesti soveltumattomina jätetty pois kaksi alustavasti selvitettyä vaihtoehtoa; UPM-Kymmene Oyj:n Alholman tehtaan käytöstä poistettavan soodakattilan ja soodakattilarakennuksen tai tehtaan purukaasuttimen käyttö jätteen polttamiseen.

Vaihtoehtojen vaikutuksia vertaillaan kvalitatiivisen vertailutaulukon avulla. Tähän kirjaataan havainnollisella ja yhdenmukaisella tavalla vaihtoehtojen keskeiset ympäristövaikutukset. Samalla arvioidaan vaihtoehtojen ympäristöllinen toteutettavuus.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Painopiste ympäristövaikutuksia selvitettäessä asetetaan merkittäväksi arvioituihin ja koetuihin vaikutuksiin. Arviointiohjelmassa todetaan, että kansalaisten ja sidosryhmien tärkeiksi kokemista asioista saadaan tietoa mm. tiedottamis- ja kuulemismenettelyjen yhteydessä. Merkittävyyttä arvioidaan muun muassa myös vertaamalla ympäristön sietokykyä kunkin ympäristövaikutuksen suhteen ja hyödynnetään annettuja, esimerkiksi ilmanlaadun ja melutason ohjeistoja sekä tutkimustietoa.

Luettelo eri tyyppisten vaikutusten arvioinnista arviointiohjelman kohdassa 8 on pääosin riittävä.

Osallistuminen

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointimenettelyn osallistumisjärjestelyt ja niitä voidaan pitää riittävinä. Hankkeella on myös seurantaryhmä.

Raportointi

Arviointiohjelma on ulkoasultaan ja jaottelultaan pääosin selkeä ja havainnollinen. Se on laadittu suomeksi ja ruotsiksi.

Hankkeen sijainti esimerkiksi yleiskaavaotekartassa tulisi kuitenkin tarkemmin merkitä. Asemakaavatasoinen karttaote tai pohjakartta voisi olla mukana arviointiselostuksessa myöhemmin vaikka erillisenä liitteenä.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmassa on esitetty riittävät tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista ja maankäyttötarpeista sekä hankkeesta vastaavasta.

Arviointiselostuksessa on pääpiirteissään riittävät tiedot ympäristövaikutuksia koskevista jo tehdyistä sekä suunnitelluista selvityksistä, aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista ja muista YVA-asetukseen 11§ sisältyvistä asioista.

Kaikkien vaihtoehtojen osalta on kuitenkin selvitettävä mereen johdettavan jäähdytysveden määrä ja lämpöenergian määrä eli miten kokonaisuus muuttuu ja tarvittaessa vaikutukset. Jäähdytysveden vaikutukset myös kalastoon ja kalastukseen tulee selvittää.

Vesipuidedirektiivin vaikutuksia ainakin tulevaisuudessa tulisi arvioida selostuksessa, samoin hankkeen vaihtoehtojen vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön.

YVA- asetuksen 12§ 2 kohdan mukaan arviointiselostuksessa tulee olla mukana selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin. Asianomaisessa ohjelman kohdassa viitataan ainoastaan siihen että muita vastaavia hankkeita on alueella vireillä. Tarkastelua tältä osin tulisi laajentaa selostuksessa. hankkeen suhdetta muihin asetuksen mainitsemiin suunnitelmiin sivutaan ohjelman muissa kohdissa, yhteenveto niistä olisi tarpeen koota selostuksessa tämän saman otsikon alle.

Vuonna 1996 on laadittu Länsi- Suomen alueellinen jätesuunnitelma (Alueelliset ympäristöjulkaisut n:o 18, Länsi-Suomen ympäristökeskus), ja vuonna 2002 Länsi-Suomen alueellisen jätesuunnitelman seuranta- ja tarkistusraportti (Länsi-Suomen ympäristökeskuksen moniste).

YVA-asetuksen 12§ 2 kohdan tarkoittama hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteen tarkastelu muihin olennaisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin ei kuitenkaan edellytä varsinaisen vaikutustarkastelun laajentamista esimerkiksi alueen jätehuollon ja jätestrategian kehittämisvaihtoehtoihin.

Arviointiohjelmassa todetaan, että jätteiden, sivutuotteiden ja näiden käsittelyn arvioinnissa tarkastelualueena käytetään mahdollisuuksien mukaan koko jätteen hankinta- aluetta. Pohjanmaan liitto esittää lausunnossaan, että tarkastelualueetta laajennettaisiin etelään Porin seudulle, ja yhteysviranomaisen katsoo että tämä tulisi ottaa huomioon.

Tuhkan sijoittamista ja sen vaikutuksia on syytä tarkastella selostuksessa kokonaiskuvan saamiseksi. Niiden loppusijoitus voi vaatia YVA- lain mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sijoitusratkaisuihin riippuen.

Ohjelmassa esitetään, että Pietarsaaren kaupungin ja UPM-Kymmene Oyj:n jätevedenpuhdistamon lietteet poltetaan. Lietteiden poltosta ja/tai lietteiden kuivauksesta ja kuivatun lietteen poltosta saattaisi olla kysyntää enemmänkin. Voitaisiin tutkia olisiko mahdollista kuivattaa lietteitä alueella ja johtaa lietteiden kuivatuksen jätevesi UPM Kymmene Oyj:n jätevedenpuhdistamolle, jolloin jätevedenpuhdistamolla ei tarvittaisi niin paljon ulkopuolisia ravinteita.

Arviointiselostuksessa yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen eli 0-vaihtoehto. Tämän vaihtoehdon tutkimiseen tulisi liittää selvitys miten toteutettaisiin esitetty tarkastelu mahdollisuudesta vähentää jätteen syntyä sekä kasvattaa hyötykäyttöä materiaalikierrästä tehostamalla.

Erittely yhdyskuntajätteen, teollisuus- ja rakennusjätteen osuuksista poltettavasta kokonaisjättemäärästä tulisi liittää selostukseen.

Vaihtoehtojen vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen tulisi selostuksessa myös tarkastella.

Erityistä huomiota on arvioinnin edetessä kiinnitettävä mahdollisiin vaikutuksiin Natura 2000 alueisiin.

Arvioinnissa esitettyjen meluvaikutusten ja niiden haittojen ehkäisemisen lisäksi tulee selostuksessa tarkastella myös liikenteen ympäristövaikutuksia asutusrakenteeseen ja maankäyttöön.

Arviointiselostuksessa tulisi tarkemmin esittää arvioidut toiminnan keskeytysmäärät, tarvittavat varastointitilat sekä muut toimenpiteet keskeytystilanteissa, joilla estetään hygieenisten haittojen aiheutuminen.

Hankkeen sosiaalisten vaikutusten tarkastelu on suoritettava mahdollisimman kattavasti.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa hankkeesta vastaavalle ja tiedoksi lausunnonantajille. Lisäksi lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan virka-aikana Pietarsaaren kaupungin ja Luodon kunnan virallisilla ilmoitustauluilla ja Pietarsaaren kaupungin sekä Luodon kunnan pääkirjastoissa.

Lausunto tulee viikolla 19 luettavaksi myös ympäristöhallinnon www-sivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/lsu > ympäristönsuojelu > ympäristövaikutusten arviointi.

Yhteysviranomainen toimittaa hankkeesta vastaavalle myös jäljennökset annetuista lausunnoista. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Länsi- Suomen ympäristökeskuksessa. Asiassa ei ole muutoksenhakumenettelyä.

Johtaja

Pertti Sevola

Kehityspäällikkö

Riitta Kankaanpää-Waltermann

Suoritemaksu 4240 €

Peruste

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8§ ja ympäristöministeriön asetus alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (1415/01). Hanke on tullut vireille vuonna 2003.

Oikaisuvaatimus

Valtion maksuperustelain perusteella maksua koskevaan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi sen sijaan vaatia siihen kirjallisesti oikaisua Länsi- Suomen ympäristökeskukselta kahden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Jakelu: Oy Katternö Ab, Isokatu 8, 68600 Pietarsaari, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi: Lausunnon antajat
Pietarsaaren kaupunki
Luodon kunta
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus, jolle myös 2 kpl arviointiohjelmaa